

TRIBUNA

DEFICIÈNCIA JUDICIAL

JOSÉ BONET NAVARRO

Catedràtic de Dret Processal. Universitat de València

EFE

El Consell de Ministres va aprovar el passat 15 de desembre de 2020 el denominat «Anteproyecto de Ley de Medidas de Eficiencia Procesal del Servicio Público de Justicia». I llevat que alguna cosa li pose remei, aplegarà a ser una nova llei de reforma processal, una més d'una llarga llista. Segons afirma el propi Ministeri de Justícia, constitueix res menys que un «nuevo instrumento integrado en la nueva arquitectura jurídica... pretende dar respuesta a los desafíos surgidos como consecuencia de la pandemia de la Covid-19».

Algunes afirmacions de la seua Exposició de Motius són indiscutibles, com quan comença reconeixent que «el sistema de justicia de nuestro país padece desde hace décadas de insuficiencias estructurales, algunas de las cuales sin justificación», o quan continua destacant que «no hay duda de que en algunos puntos del sistema puede haber déficit de recursos». Així mateix, entre uns altres accessits, el text mereixeria la medalla al mèrit llingüístic a l'innovació quan, entre unes altres coses, denomina

«mijos adequats» a les molt conegudes fins ara com a «vies alternatives a la jurisdicció». I, per la seua banda, moltes altres paraules resultarien fins a convincents si no fora perquè estem ya curats d'espant, acostumats a estrepitosos fracassos, i cansats de tanta parleria buida i de fòcs artificials espectaculars però inútils.

Però no solament de retòrica viuen les lleis. Sobretot han d'aportar solucions eficaces front als problemes reals. I en la justícia el principal problema és el colapse

endèmic i, en els últims temps, també pandèmic que patix ab la Covid-19.

Sembla que ara no és moment d'entrar en l'estudi profund d'un simple anteproyecte, entre unes altres coses, perquè podria modificar-se substancialment quan no quedar-se en paper mullat ab aigua de borranya. No obstant, donat la seua potencialitat, convé no perdre'l de vista, i, encara que siga sense majors aspiracions d'esmena, també és de justícia evidenciar ab caràcter previ la seua essencial inutilitat i els seus molts inconvenients.

Despuix d'una primera llectura de les nombroses mesures projectades, destaca ab intensitat la voluntat de desviar la major quantitat possible de conflictes a solucions privades, açò és, en paraules del mateix anteproyecte «que antes de entrar en el templo de la justicia, se ha de pasar por el templo de la concordia». A primera

vista, esta solució es presenta òbvia: per a reduir volum de treball, impedir que entren assunts. Però açò té un menut inconvenient, i és que pretendre l'eficiència d'un servici públic a través de que la major quantitat de conflictes possibles se so-

lucionen per vies privades, resulta similar o equivalent a, per exemple, defensar l'eficiència de la salut o educació públiques a pur de forçar que la major part dels alumnes o malalts elegixquen i paguen hospitals o colleges privats. I en efecte, exigir que en la demanda es manifesten «los documentos que justifiquen que se ha acudido a un medio adecuado de solución de controversias», ve a ser tan absurd com requerir, per a ingressar en un hospital o college públics, que es presenten certificats de que no t'has conseguit sanar o educar en un

hospital o college privats. A poc que es reflexione, açò es presenta tan absurd que la retòrica i les idees de l'anteproyecte cauen com a castell de naïps davant el menor bufit.

Certament el legislador, com de fet sol fer habitualment, pot condicionar l'accés a la jurisdicció introduint presuposts i requisits. Però com ha reiterat el Tribunal Constitucional, açò serà admissible sempre que es persegueixca una finalitat lligítima. Sense açò, i a pur d'inutilitat, l'exigència es convertiria en un mer obstàcul, i, per eixe camí, resultaria contrària a l'eixercici de la tutela judicial efectiva de l'article 24 de la Constitució espanyola. I sobre este punt concret convé recordar que la conciliació es va eliminar en els anys huitanta perquè no servia per a res. Com reconeixia expressament la Llei 34/1984, de 6 d'agost, la conciliació «como demuestra la experiencia, ha dado resultados poco satisfactorios». Igualment, convé reflexionar sobre el perquè, com diu l'anteproyecte sobre la mediació, «no se ha conseguido desarrollar la potencialidad augurada desde su gestación». Potser siga perquè els usuaris de la justícia, inclosos advocats i procuradors, som incults i ignorants, com sembla que alguns presumixen, però més be es tracta de que, en línees generals, les eventuales ventajades de estos «medios adecuados» no compensen els seus inconvenients, sobretot en allò referent als aspectes econòmics. Pareix clar que sempre resultaran cars, llevat que eventualment conseguim un incert acort que millore les nostres expectatives d'èxit en la via judicial.

Hem de reconèixer que lo d'exigir obligatòriament l'eixercici de la llibertat té la seua gràcia. De fet, els mecanismes adequats, com diu l'anteproyecte, están «ya consolidados en el derecho comparado». I en efecte, hi ha països on la mediació i sobretot la conciliació apleguen a ser requisit necessari per a l'admissió de tota demanda civil. No es tracta d'Alemanya, tampoc del Regne Unit, on es va exigir un curt temps per a controvèrsies d'escassa quantia, ni tampoc d'Itàlia, on la mediació obligatòria imposta en 2010 va ser declarada inconstitucional en 2012. Però és cer que la mediació i sobretot la conciliació tenen caràcter obligatori en països com ara Argentina, Colòmbia, Perú, Bulgària o Eslovènia. I en el cas d'estos països europeus a lo manco, com s'ha dit, la mediació obligatòria «se ha convertido en un trámite inútil que debía sortearse cuanto antes».

Lo políticament correcte sembla que consistix en que les solucions privades són bones i les públiques roïnes. Segons l'anteproyecte, les primeres «reducen el conflicto social, evitan la sobrecarga de los tribunales y son igualmente adecuados»; i les segones es consideren com «dinámica de la confrontación y la crispación». Per això s'han d'incentivar i subvencionar unes i buidar les altres. Però açò no és més que una forma com una altra de renunciar a oferir una solució definitiva al problema, un reconeixement de l'incapacitat del govern per a oferir un servici de justícia de qualitat pel que fa al temps de resposta. I es que, en lloc de reduir volum de treball, potser les reformes haurien de focalisar-se en augmentar la capacitat de la resposta. Però este es un altre tema espinós i complex per a una altra ocasió. Pel moment, concluirem dient que, mentre no s'afronte degudament el problema de la desproporció entre treball i capacitat de resposta judicial, l'anteproyecte «de eficiencia procesal», més be mereix ser qualificat «de deficiència judicial». Llamentable, però les coses són com són.

TRAZOS
IGNACIO GIL LÁZARO

Gobierno de pacotilla

Sobre España se
ciernen graves
amenazas

La primera obligació de un governante es servir al bien común. Cumplir y hacer cumplir las leyes. Respetar la separación de poderes. Obrar en consonancia con las necesidades reales de la gente. Proteger la convivencia. Decir la verdad. Sin embargo, hoy España está a merced de un Gobierno que actúa en contra de todos esos principios. El Gobierno de la mentira, la ruina, la insidia y el rencor. Sánchez es la expresión más turbia de la política. Esa que se ejerce sin alma, valores, grandeza de miras ni sentido de Estado. Por eso Sánchez se exhibe ególatra y faltón. Tramposo y displicente. Enchulado en su miseria moral. No le inquieta la compañía podemita, separatista y bilduetarra. No le importa haber puesto a su basta la unidad nacional. No le importa liquidar la concordia entre españoles. No le importa que Iglesias y sus ministros amenacen al Rey, jueces, policías, escritores y periodistas que no le bailan la sopa boba a este otro aspirante comunista a tirano bananero. No le importa tampoco pretender aniquilar civilmente a millones de ciudadanos que piensan y votan sin rendirse a su dictado. No le importa el dolor, la pobreza, la incertidumbre y el miedo de cientos de miles de familias a las que el Gobierno ha abandonado a su suerte en esta coyuntura dramática. En definitiva, solo le importa su afán de permanencia. Una obsesión patológica. Por eso sobre España se ciernen graves amenazas. ¿Qué va a pasar cuando se agoten los fondos europeos prometidos con los que el Gobierno quiere hacer de nuevo un reparto de propaganda, clientelismo y agenda ideológica? ¿Qué va a pasar cuando el paro alcance cifras exorbitantes al caducar los ERTES? ¿Qué va a pasar cuando el pequeño tejido empresarial acabe de ser arrasado? ¿Qué va a pasar cuando la desesperación colectiva rebese su último límite? Además, los riesgos que vienen de fuera. Por ejemplo, ¿qué va a ocurrir cuando la oleada inmigratoria ilegal se multiplique ahora que Marruecos se ve reforzado por Estados Unidos y no va a olvidar las palabras de Iglesias relativas al Sáhara? De momento, la diplomacia marroquí ha comenzado a exhibir altanería. Suspende la cumbre bilateral, vuelve a insistir en su reivindicación de Ceuta y Melilla y no tardará en pedirse también Canarias. Quizá el boborio oficial cree que Biden se aparecerá en plan protector para solventarle a Sánchez este y cualquier otro problema venidero sea cual fuere. La comunión universal de los progres ahora que Trump cesa. Pues no. Vienen tiempos de zozobra fruto del desastre que supone este Gobierno de pacotilla. Inútil. Sectario. Indigno. Letal. Un peligro creciente. España a la deriva.